

5 AANBEVELINGEN

De Raad voor de Transportveiligheid is met de Raad van Advies inzake Luchtvaartongevallen bij Defensie, van mening dat op korte termijn een separatie (een fysieke scheiding) dient te worden aangebracht tussen de snelle militaire vliegtuigen en langzaam luchtverkeer in het ongecontroleerde luchtruim. Bij het aanbrengen van zo'n scheiding kan men denken aan het instellen van verticale luchtcorridors. Deze worden voorzien van een nader vast te stellen bandbreedte, maximum en minimum vlieghoogte. Bij het aanbrengen van een scheiding kan men ook denken aan de instelling van een horizontale corridor, die voorzien wordt van een maximum en minimum vlieghoogte.

Deze corridors zijn dan beschikbaar als oefenruimte voor snelle militaire vliegtuigen in het ongecontroleerde luchtruim. Gezien de tijd die zo'n "herindelings" van het luchtruim vraagt, zouden vooruitlopend daarop deze corridors vooralsnog kunnen worden aangemerkt als zogenaemde waarschuwingsgebieden.

De Raad voor de Transportveiligheid realiseert zich dat het botsingsgevaar bij dergelijke corridors weliswaar aanzienlijk kan worden verkleind, maar dat er ook bezwaren aan kleven: het optreden van een schijnbaar veiligheidsgevoel, mogelijke geluidsoverlast bij verticale corridors en de verkleining van de vrijheid van beide partijen (en daarmee onder andere de oefenwaarde) in het ongecontroleerde luchtruim.

Gezien de complexiteit van de materie lijkt het dan ook zinvol dat de mogelijkheden en de voor- en nadelen daarvan, worden gezien in een gezamenlijke commissie van de ministeries van Verkeer en Waterstaat en van Defensie.

De Raad voor de Transportveiligheid in eenstemmigheid met de Raad van Advies inzake Luchtvaartongevallen bij Defensie, beveelt de Ministers van Verkeer en Waterstaat en van Defensie aan te bevorderen dat met inachtneming van het bovenstaande, op korte termijn voorstellen worden gedaan inzake het aanbrengen van een scheiding tussen het (snelle) militaire luchtverkeer en het "langzame" luchtverkeer in het ongecontroleerde luchtruim.

Voor de langere termijn dienen de Ministers te laten onderzoeken of (nieuwe) technische voorzieningen een oplossing kunnen bieden met betrekking tot het minimaliseren van de kans op dit soort botsingen. Hierbij kan onder andere in overweging worden genomen het verplicht stellen van radiocontact tussen de vliegtuigen en de verkeersleiding. Ook zou de aanwezigheid en het gebruik van transponders verplicht kunnen worden gesteld. (De transponder is een instrument in een vliegtuig dat, indien ingeschakeld, de verkeersleiding precies informeert waar het vliegtuig zich bevindt, op welke hoogte en in welke richting het zich begeeft) Het wordt daarbij raadzaam geacht dat zowel de lidstaten van de Europese Unie als de NAVO-partners hieromtrent worden geraadpleegd.